DERİNLERDEKİ KAHRAMAN'IN HİKAYESİ BELGESEL OLDU

THE STORY OF A HERO IN DEEP WATERS

Dünya denizcilik ve savaş tarihinde ilk uçak gemisini batıran kişinin bir Türk topçusu olduğunu biliyor muydunuz? Pekiyi, aynı topçunun Akdeniz'de başka savaş gemileri batırdığından haberiniz var mıydı? Savaşın içinde makul görünmesi gereken ve fakat kimilerine pek de matah gelmeyen bu eylemlerine karşın onun tüm dünyaya verdiği insanlık derslerini duymuş muydunuz? Aslına bakarsanız, balıkadam-araştırmacı **Mustafa Aydemir**, 1995 yılında Akdeniz'de, O'nun batırdığı savaş gemilerinden birine dalana kadar kimse hiçbir şey bilmiyordu...

Do you know that sinking a battleship for the first time in the history of maritime and war realized by a Turkish artilleryman? Do you hear of the other battleships which the same artilleryman sank to the Mediterranean? Or have you heard about the humanity lessons that he gave to entire world? Nobody knew anything when scuba diver-researcher **Mustafa Aydemir** in 1995 dived into one of the battleships he had sunken in Mediterranean.

Savaş Karakaş'ın yönetmenliğini yaptığı **"Derinlerdeki Kahraman Mustafa Ertuğrul"** adlı belgesel filmin galası, MEDEX Fuarı kapsamında 24 Ocak'ta gerçekleşti. Belgesel, 1916 yılında Kaş'taki dağ bataryasından açtığı topçu ateşiyle Meis Adası açıklarındaki BEN MY CHREE adlı 6 uçak taşıyan gemiyi batıran, bir diğerini savaş dışı bırakan, 200'e yakın irili ufaklı tekneyi ve Fransız topçu tabyalarını top ateşi ile yakan, Akdeniz'de sahillerimize ölüm kusan Fransız savaş gemileri PARIS II ve ALEXANDRA'yı Kemer'de batıran Türk zabiti **Mustafa Ertuğrul** (Aker)'in

The gala of the documentary film named **"Mustafa Ertugrul, the Hero in the Deep Waters"** directed by **Savas Karakas** was performed at the scope of MEDEX Exhibition on 24 January. The documentary tells the story of Turkish soldier **Mustafa Ertugrul** (Aker) who sank the ship carrying 6 planes namely BEN MY CHREE at the open sea of Meis Island by the artillery fire he had opened from mountain battalion at Kas-Antalya in 1916 and another being left out of control and PARIS II and ALEXANDRA battleships dying in our Mediterranean shores and who burned around 200 French artillery shelters and boats of various size with the fire of cannon which is recorded in the history.

tarihe geçen kahramanlık öyküsünü anlatıyor. (Konu, bu gerçekleri günyüzüne çıkaran Mustafa Aydemir tarafından 2004 yılı sonunda **"Ben Bir Türk Zabitiyim"** adıyla bir kitap olarak yayınlanmış ve bu kitabın tanıtımı Deniz Ticareti Dergimiz'in Aralık'04 sayısında s.79'da yapılmıştı.)

BATIK, BİR KİTAPLA BAĞDAŞINCA...

Denizin derinlikleri geçmişin fenerleridir. Işığın kaynağına kadar gitmeye cesaret gösterirseniz ya bir kahramanla buluşur ya da kahraman olursunuz...

Kemer Limanı'nın açıklarında 30 m derinlikte yatan gemi enkazı, sualtı dünyasının kelebekleri olan balıkadamların yeni ışığı olmuştu. 1995 yılında bulunan batık, buharlı bir savaş gemisine aitti. 1.Dünya Savaşı'ndan kaldığı kesindi ancak hangi gemi olduğunu kimse çözememişti. Haber duyulunca tüm dünyadan araştırmacılar geldi, batığa daldı. Fakat herkesin görüşü farklıydı: İngilizler, Amerikalılar, Fransızlar... Kimse geminin sırrını çözemiyordu. Talih, 7 yıl sonra, 1 Ocak 2002 günü Suna Kıraç Müzesi'nde, Likya kentleri üzerine araştırma yapan Mustafa Aydemir'in yüzüne güldü. Aydemir'in elinde tuttuğu **Dr.Burhanettin Onat** imzalı "Bir Zamanlar Antalya" isimli kitapta Topçu Yüzbaşı Mustafa Ertuğrul ve onun batırdığı PARIS isimli savaş gemileriyle ilgili cümleler vardı. Onat; "Savaş yıllarıydı. Böyle bir zamanda bir adam geldi, 4 topu ve yüreğiyle düşmanı duman etti gitti. PARIS'i ve ALEXANDRA'yı batırdı" diye yazmıştı.

Araştırmacı Aydemir, ışığın kaynağına ulaşmak için şimdi daha derinlere dalacaktı. Önce Burhan Onat'ın kızını buldu ve batığın asıl adının PARIS II olduğunu öğrendi. Ardından Mustafa Ertuğrul'un ailesine, bir araştırmacı için hazine değerinde olan anılarına ulaştı. Hemen hiçbir yerde kaynağı olmayan, hatta Genelkurmay arşivlerinde bile izine rastlanamayan Akdeniz'deki deniz savaşına ilişkin ilk kez gün yüzü gören belgeleri elde etti. Yüzbaşı, günü gününe notlar almış, savaşın ayrıntılarını haritalara işlemişti. Tarihi yapmak ve yazmak aynı ellerde buluşmuş, Mustafa Ertuğrul'un büyük kahramanlık destanı şimdi dillendirilmeye de başlamıştı. Ünü sadece Osmanlı ordusunda değil düşman askerleri arasında da yayılmıştı. Mütareke sonrasında Aydın cephesinde silahları teslim almaya gelen İngiliz komutan, Mustafa Ertuğrul Bey'i tanıyor ve; "Sizin gibi bir komutanın silahını almayı askeri şerefe aykırı sayarım" diyerek silahlarını ve elindeki 4 topu bırakıyor. Ve kaderin tecellisi, Kurtuluş Savaşı başlangıcında milli kuvvetlerin elindeki en önemli silah, bu 4 top olacaktı. Mustafa Ertuğrul Bey, o 4 top ile işgalcilere kök söktürecekti.

Mustafa Aydemir, Yves-Marie Laouenan, Savaş Karakaş, Orhan İyiler (Mustafa Ertuğrul'un torunu)

SUNKEN SHIP AND A BOOK...

Deep waters of sea are the torches of the past. If you dare to go right into the source of light, you would either meet a hero or become one...

The sunken ship lying at the depth of 30 m at a distance from Kemer Port-Antalya had become the new light of the fishmen who are the butterflies of the underwater world. This sunken ship found in 1995 belonged to a steamed battlefield. It was sure that it remained from the World War I. However, nobody was able to figure out to which ship it was. When the news had been spread out, many researches came from all over the world and sank into the sunken ship. But, everybody had different point of views. British, American, French People...Nobody could solve the mystery of the ship. The fortune has come to the side of Mustafa Aydemir making research on Likia cities on Suna Kirac Museum on January, 1 2002 after 7 years. There were sentences in relation to Artillery Captain Mustafa Ertugrul and battleships namely PARIS which he had sunken in the book "Once upon a time Antalya" signed by Dr.**Burhanettin Onat** which Aydemir held by hand. Onat had written "It was war years, at such a time there came a man and defeated the enemy completely with his four cannons and heart. He sank PARIS and ALEXANDRA."

Researcher Mustafa Aydemir would go deeper in order to reach the source of the light. First, he found the daughter of Burhan Onat and learned that the real name of sunken ship is PARIS II. Later on, he reached the memoirs of the family of Mustafa Ertugrul with the value of a treasure for a researcher. He obtained the documents which were brought to the

BELGESEL NELERİ İÇERİYOR?

Ana kahraman Mustafa Ertuğrul'un bugün hala Antalya'da yaşayan ailesi ve ellerinde olan belgeler belgeselin ana içeriğini oluşturuyor. Tutkulu bir araştırmacı olan Mustafa Aydemir'in tarihin sararmış sayfalarında kalmış bu kahramanlık hikayesini yaşamak ve yaşatmak uğruna denizin derinliklerinde verdiği mücadele ise belgeselin taşıyıcısı oluyor. Bir balıkadamın ihtirası, bilinmeyen sırlarla dolu bir batığı aydınlatmak için verdiği çaba ve onun tüm yorgunluklarına değen kahramanıyla buluşması belgeselin finalini oluşturuyor.

Savaş tarihine, belki de "Akdeniz'de Türkler'le Müttefikler arasındaki deniz savaşları" adıyla geçmesi gereken, ama aslında sadece 23 yaşındaki bir Türk subayının akıl almaz başarısının sualtındaki izleri, sürülmeyi fazlasıyla hak ediyor. Karada sürülecek izler ise Mustafa Ertuğrul'un topçu bataryasını yerleştirdiği Kaş ile eski adı Ağva olan bugünkü Kemer'de bugün Fransız tatil köyü Clubmed'in sınırları içerisinde kalıyor. Buradaki kayalık tepede Mustafa Ertuğrul ve askerlerine ait siper çukurları ve top yuvaları hala görülebiliyor.

ÜRPERTEN SORU

Belgeselden öğrendiğimiz kadarıyla; Türk-Fransız Ticaret Derneği Başkanı Yves-Marie Laouenan, Türkiye'ye gelişinden 1 yıl sonra Fransız Sarayı'daki bir davette Ahmet Neyzi adındaki bir işadamı ile tanışır. Neyzi, Laouenan'a şu ilginç soruyu sorar: "Acaba sizin 1917'de Antalya açıklarında batırılmış gemide ölen Laouenan diye bir akrabanız var mı?" Bu soru Yves-Marie Laouenan'ın tüylerini diken diken eder. Ahmet Neyzi devam eder: "Geçenlerde kütüphanemi düzenlerken 1.Dünya Savaşı sırasında Türkiye'de batırılmış iki savaş gemisini anlatan bir kitap buldum. 1938'de yazılmış. Size göndereceğim." Nitekim kitabı ertesi gün gönderir. 1938'de yayınlanmış "Kuzeyde ve Güneyde Amansız Savaşlar" adındaki kitabın yazarı Paul Chack'tır. Fransız donanması üzerine 20'ye yakın kitap yazmış Chack, sözü geçen kitapta, Fransızlar'ın savaşta Meis Adası'na gönderdikleri iki savaş gemisi PARIS II ile

light in relation to sea war at the Mediterranean which is not even encountered in the archives of General Staff and the source of which is not available anywhere. The captain has taken daily notes, treated the details of the war on the maps. To make and write the history met in the same hands and the great heroic legend of Mustafa Ertugrul has begun to be talked now. The fame has spread not only among the Ottoman army but also among the enemy soldier. After the war, the British commander coming to take delivery of the weapons at the front of Aydin knew Mr.Mustafa Ertugrul and he drops the weapons and cannons on his hand saying "I deem it against the military honor to take the weapon of a commander like you" and when the twist of fate started in the War of Independence these four cannons would be the most important weapon at the hand of the national forces. Mr.Mustafa Ertugrul would give the occupiers hard time with them.

WHAT THE DOCUMENTARY INCLUDES?

The main hero Mustafa Ertugrul has still a family living in Antalya today and the documents at their disposal form the main content of the documentary. For the sake of experiencing and make it experienced the story of ambitious researcher Mustafa Aydemir which remained in the pages of history turned yellow, the struggle that he performed at the deep water of the sea is the carrier of the documentary. Passion of a scuba diver, the effort which he exerted to enlighten a sunken ship full of unknown mysteries and meeting of his hero which is worth of his entire tiredness makes the final of the documentary. The traces of the inconceivable success of a Turkish officer who is only in his 23 deserves too much to be followed which perhaps should be recorded in the history of war with the title "maritime wars between Turks and Allies in the Mediterranean". The traces to be followed on land remains in the boundaries of Kas where Mustafa Ertugrul placed the artillery battalion and the French Holiday Resort Clubmed in today's Kemer with the previous name Agva. At the rocky hills here the trenches and cannon ditches belonging to Mustafa Ertugrul and his soldiers can still be seen.

HORRIFYING QUESTION...

Chairman of Turkish-French Association of Commerce Yves-Marie Laouenan meets a businessman namely Ahmet Neyzi in an invitation in the French Palace after he came to Turkiye. Ahmet Neyzi asks this interesting question to Laouenan: "I wonder if there is a relative of you namely Laouenan dying in the ship sunken in 1917 at the open sea of Antalya?" This question makes the flesh of Yves-Marie Laouenan crawling. Ahmet Neyzi continues: "Recently, when I was arranging my library, I found a book expounding the two battleships sunken in Turkiye during the World War I. I was writ-

İNSANLIĞIYLA DA KAHRAMANDI

Mustafa Ertuğrul, askeri olduğu kadar insani boyutuyla da gerçek bir kahramandı. Kemer açıklarında denize döktüğü düşman askerlerini denizden toplayıp yaralarını saran, anılarında da; "Zaferden mütevellit (doğan/kaynaklanan) neşemizi, yaralı düşman askerlerinin acısına hürmeten izhar etmedik (göstermedik)" diye yazacak kadar centilmen bir askerdi. Yeğeni Yüzbaşı Rolen'in Kemer Ağva Burnu dolayında yaşanan çatışmadan sonra yaşananları anlattıklarına yer verdiği eserinde Pierre Loti, batan PARIS ve ALEXANDRA gemilerinden kaçan Fransız askerlere, denizde ve karadaki Türk askerlerinin nasıl yardımcı olduğunu dile getirip bütün Fransa'yı, gerek Ertuğrul'un gerek Türkler'in insanlığına dikkat çekerek ayağa kaldırdı. Kendisi ise ancak savaştan sonra anılarını yazdı ama yayınlamadı. İçe dönük, sade ve mütevazı yaşadı. 1934 yılında kaleme aldığı anıları ve yaptığı çizimler ancak bugün günışığına çıktı.

Mustafa Ertuğrul'un kaleme aldığı anıları da bunu şöyle ortaya koyuyor: "Esirlerin içinde gemi süvarisi, bahriye erkan-ı harp yüzbaşısı ve Fransa'nın tanınmış muharrirlerinden Rolen ve sevdiği köpeği Mastik de vardı. Sahile çıkan esirler bitkin bir halde olup, 13'ü yaralı idi. Yaralıların ihtimamla yaraları sarılarak köye nakledildi. Azami şefkat ve merhamet karşısında şaşıran bu zavallılar yüzlerimize tuhaf tuhaf bakıyorlar, içlerinde bulundukları sıcak muhite inanamıyorlardı. Yaralarını sarmak için malzememiz ve bilhassa sargı paketlerimiz yoktu. Bu bedbahtların yarasını sarmak için bataryam kahramanlarından bazıları, sanki kendilerini öğretilmiş gibi üst gömleklerini çıkarıp parçaladılar, onların yaralarını sardılar. Bazıları kaputlarını, bazıları ceketlerini çıkarıp, çıplak olan Fransız neferlerine (askerlerine) giydirdiler. Büyük Türk neferinin gösterdiği bu ulvi (yüce) cenap (büyüklük) karşısında mütehassis olan (hislenen) esirler, ağlayarak neferlerimizin boynuna sarılıyor, yüzlerini gözlerini öpüyordu."

A HERO FOR HUMANITY AS WELL

Mustafa Ertugrul was a hero when he was measured with not only his military side but also humanistic side. He was gentleman to the extent that he wrote in his memoirs "We did not celebrate our joy for the victory due to our respect for the pain of the enemy soldiers" when he was collecting the enemy soldiers which he had thrown into the sea and binding their wounds. Pierre Loti had made the entire France stand up with the humanity lesson he had given to the French people. After the war, he has written his memoirs but did not get them published. He lived in an introvert, plain and humble way. His memoirs and the drawings he had penned in 1934 came to the light today.

The memoirs of Mustafa Ertugrul describe the humanity lessons as follows: "Among the prisoners there were ship captain, war captain head of navy and Rolen -nephew of Pierre Loti, and his dog. The prisoners reaching shore were exhausted and 13 of them were wounded. The wounds of the wounded persons were wrapped and transferred to the village. These miserable people astounded by the maximum passion and mercy were looking at our face strangely and could not believe the warm environment in which they were. We had no material to bind their wounds and particularly the binding packages. Some of the heroes of the battalion took off their shirts and torn them into pieces as if they had been taught to do so in order to bind the wounds of these unfortunate people and wrapped their wounds. Some of them took off their military cloaks and some of them their jackets and clothed the bare French soldiers. The prisoners who were moved by this great excellence demonstrated by the great Turkish soldiers cried and hugged them on the neck and kissed their face and eyes."